III. évfolyam | 07. szám | 2021. 02. 18–24.
550 Ft | Éves előfizetőknek: 438 Ft
2,99 EUR | 11 RON | 279 DIN

mandiner

POKORNI ZOLTÁN

A Fidesz meg tudja nyerni a meccset

Emlékművitákról, önkormányzati politizálásról és a választási esélyekről

Magyar szuperhősöket a moziba!
Köbli Norbert forgatókönyvíró a taxisblokádról készít filmet

Botrány, hős
Bemutatjuk Czeglédy Csabát, a baloldal fenegyerekét

Berlin felett az ég sötétül
A németek elbukni látszanak a koronavírus elleni oltás vizsgáján

www.mandiner.hu

9 772676 929008 21007

A koronavírus-járvány miatt személyes jelenlét helyett plakátokkal követelnek intézkedéseket a tüntetők a klímaváltozás ellen Berlinben 2020 áprilisában

A KLÍMAVÁLTOZÁS MEGÍTÉLÉSE A KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY IDEJÉN

Kisebb gond is nagyobb annál. Minél is?

| **KITTA GERGELY** | A KLÍMAPOLITIKAI INTÉZET KOMMUNIKÁCIÓS VEZETŐJE
| **HORTAY OLIVÉR** | A SZÁZADVÉG GAZDASÁGKUTATÓ ZRT. ENERGETIKAI ÉS KLÍMAPOLITIKAI ÜZLETÁGÁNAK VEZETŐJE

Kutatások bizonyítják, hogy a covid nem vonta el a figyelmet a környezetvédelemmel kapcsolatos aggodalmakról, sőt utóbbiak jelentősége még nőtt is.

Annyi mindenért tudunk aggódni. Az ember intellektusa révén képes félelmet kreálni magának, és olyan dolgoktól is tarthat, amelyek közvetlenül nem jelentenek fenyegetést. A finite pool of worry elmélet szerint egyidejűleg meghatározott számú veszély miatt vagyunk képesek nyugtalankodni, amelyeket evolúciós és túlélési okokból rangsorolunk. Rendszerint attól félünk inkább, aminek a bekövetkezte súlyos, közvetlen és azonnali hatással bír az életünkre, így ami térben és időben távoli, és csak közvetett befolyást gyakorol ránk, kevésbé vált ki aggodalmat.

A koronavírus-járvány kétségtelenül az előbbi kategóriába tartozik. A betegség a Maslow-féle szükségbesorolás alapján is elsődleges veszéllyé vált, hiszen az egészségünk, munkahelyünk, családunk, összességében az egzisztenciánk biztonságát fenyegeti. Könnyen megúszom, ha elkapom, vagy ledönt a lábamról? Mi lesz az idős családtagjaimmal? Hová tegyem a gyerekeket, ha bezárják az iskolát? Mi történik, ha csökken a fizetésem, vagy elveszítem az állásom? És egyáltalán, meddig tart még ez az állapot? E félelmek előtérbe kerülésével nem csoda tehát, ha az olyan elvontabb problémák, mint a faji diszkriminációval, illetve a gendersemlegesség vagy a politikai korrektség hiányával összefüggő, esetlegesen fennálló aggodalmaink hátrébb kerülnek a sorban.

MUNKAHELYTEREMTÉS HELYETT KÖRNYEZETVÉDELEM

Mindezek alapján azt várnánk, hogy a klímaváltozás kérdése a covididőszakban háttérbe szorul. Feltehetnénk a kérdést: kit érdekelnek az üvegházhatású gázok, az olvadó gleccserek és a terjeszkedő sivatagok, amikor így is a szemünk előtt válik valóra az, amit korábban csak hollywoodi katasztrófafilmekben láttunk? A történelmi tapasztalatok is ezt valószínűsítenék. Az USA-ban például azok aránya, akik a globális felmelegedést jelentős problémának tartották, közvetlenül a 2008-as válság kirobbanása előtt 45 százalékon állt, majd pár héten belül, a krach beütésekor 35 százalékra esett vissza.

Most azonban más a helyzet. Friss nemzetközi kutatások bizonyítják, hogy – például az Egyesült Királyságban, az Egyesült Államokban, Olaszországban és Kínában – a koronavírus nem vonta el a figyelmet a klímaváltozással kapcsolatos aggodalmakról, sőt utóbbiak jelentősége még nőtt is. Ezt a jelenséget támasztja alá az Európai Unió 2020 októberében végzett Eurobarométer kutatása, amelyben többek között arra voltak kíváncsiak az uniós polgárok körében, hogy a jelenlegi helyzetben elsősorban mire kellene költeni az EU-s költség-

vetésből. Nem meglepő módon az első és a második helyen az egészségügy és a gazdasági kilábalás szerepelt, az viszont már érdekes, hogy a harmadik helyre a környezetvédelem és a klímaváltozás elleni küzdelem került. Ez különösen meglepő annak fényében, hogy a nyári felvételkor ugyanitt még a munkahelyteremtés és a szociális ellátórendszer végzett. E két, válsághelyzetben megkerülhetetlennek tűnő terület tehát pár hónap alatt a környezet- és klímavédelem mögé került, ahol például az oktatás, a kultúra, a közlekedés, a mezőgazdaság és a honvédelem is szerepel.

A MAGYAROK IS AGGÓDNAK A KLÍMAVÁLTOZÁS MIATT

Hasonló helyzetképet ad a Századvég és a Klímapolitikai Intézet együttműködésében elvégzett közvélemény-kutatás. Az eredmények alapján a finite pool of worry elmélet Magyarországon sem érvényesült a környezetvédelem vonatkozásában. A felmérés a koronavírus-járvány előtt, 2019 novemberében, valamint a pandémia egyik leghevesebb szakaszában, 2020 októberében egyaránt 90 százalékra mérte azok arányát, akik aggasztónak tartották az éghajlatváltozás problematikáját.

A kutatásban részt vevő személyek túlnyomó többsége, 82 százaléka úgy látja, hogy a klímaváltozás kisebb-nagyobb mértékben már ma is megnehezíti a magyar emberek mindennapjait. Még többen: 94 százaléknyian voltak azok, akik szerint ha nem változik a helyzet, akkor a felmelegedés valamilyen mértékben a következő generációk életét is nehezebbé teszi. A mostani és a jövőbeni helyzetről borúsan gondolkodók aránya is érezhetően nőtt a pandémia alatt, 6, illetve 4 százalékponttal. A megkérdezettek 72 százaléka állította, hogy érdeklődése a klímaváltozással kapcsolatban a járvány ellenére sem változott, 17 százaléknak pedig még nőtt is ez idő alatt. Mindezt úgy állították, hogy 77 százaléknyian semmilyen összefüggést nem láttak a koronavírus-járvány és a globális felmelegedés között, mindössze 16 százalék látott valamilyen kapcsolatot a kór megjelenése és a klímaváltozás között. Összegezve tehát: a klímaváltozást érintő aggodalmak – a nemzetközi trendnek megfelelően – nem mérséklődtek Magyarországon sem.

GLOBÁLIS HELYETT LOKÁLIS VÁLASZ

Mi állhat a jelenség hátterében? A média biztosan nem, hiszen a hazai és a nemzetközi vizsgálatok bizonyítják: noha a globális felmelegedés miatti aggodalmak nem csökkentek, a hozzá kapcsolódó hírek száma ténylegesen visszaesett az utóbbi egy évben. A sajtóban és a közbeszédben érthető módon sokkal inkább tematizált a covid, mint a környezetvédelmi kérdések.

Az eredmények lehetséges olvasata, hogy a klímaváltozás sokak számára már nem annyira elvont probléma, mint a fenti példaként hozott gendersemlegesség, a faji diszkrimináció vagy a politikai korrektség szabályainak áthágása. A közvélemény-kutatások azt sugallják, hogy az éghajlatváltozásra egyre többen tekintenek közvetlen problémaként. Már nemcsak a tankönyvekből, a nemzetközi beszámolókból és az ismeretterjesztő filmekből, hanem személyes tapasztalatokból is ismerjük a jelenséget: a gyümölcsök és a zöldségek drágulnak; ritkábban tudjuk szánkózni vinni a gyerekeket; ha esik a hó, egyből elolvad; egyre gyakoribbak a villámáradások, a viharok és azok az esőzések, amelyek a házunkban vagy az autónkban is kárt tehetnek.

A közvélemény alakulása egyrészt rámutat arra, hogy az éghajlatvédelmi intézkedések társadalmi legitimációja jóval stabilabb az egy évtizeddel korábbinál, ami jó lehetőséget kínál a kormányzati döntéshozóknak a hosszú távú, kiszámítható környezetpolitika folytatásához. Másrészt a klímaváltozás következményei elérték az emberek mindennapjait, így a megelőző intézkedéseken túl a jövőben várhatóan előtérbe kerülnek az alkalmazkodási képesség növelését célzó akciók. A tendencia azért is érdekes, mert megfordíthatja a főáramú klímapolitikai gondolkodás több évtizedes irányát, amely a szupranacionális szervezetek döntési hatáskörét szorgalmazta – hogy globális problémára globális válasz szülessen. Ehelyett az éghajlatváltozás elleni küzdelemben felértékelődhet a helyi közösségek szerepe. |m|

Együttműködésben: KLÍMAPOLITIKAI INTÉZET

Ön mennyire tartja aggasztónak a klímaváltozás, globális felmelegedés problémáját? *(%)*

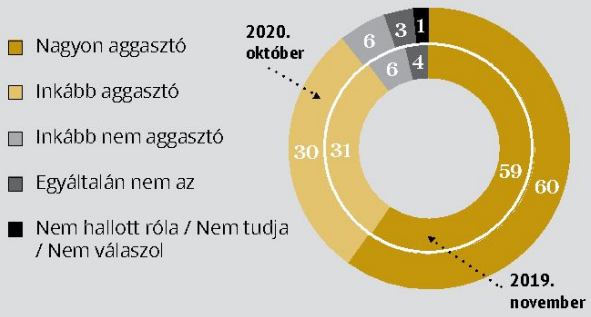

A koronavírus-járvány megjelenése óta ön mekkora figyelmet fordít a klímaváltozás problémájára és az ezzel kapcsolatos témákra? *(%)*

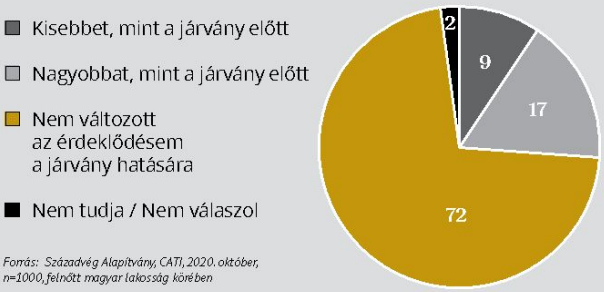

Forrás: Századvég Alapítvány, CATI, 2020. október, n=1000, felnőtt magyar lakosság körében